

„Edinost“ izhaja vsako drugo in četrto sabota vsakega meseca in velja za Trst vse leto gl. 2 kr.— zunaj Trstu po pošti vse leto „2“ 40 „polu leta „1“ 20 „četrto „—“ 70

Za oznanila, kakor tudi za „poslanice“ se plačuje za navadne tristopne vrste:

8 kr. če se tiska 1 krat
7 „ „ 2 krat
6 „ „ 3 krat
Za večje črke po prostoru.

EDINOST

Posamezne številke se dobivajo po 7 kr. v tabakarnah v Trstu pri pošti, pod obokom tik Balistrove hiše, na Belvederu pri g. Betolinu, V okolici: Na Opčinah v Leteriji, na Proseku pri g. Gorjupu, v Bar-koli pri g. Ani Takan in v Bazovici pri Ani Tuš, v Skednji pri L. Sancin M. Magdaleni zg. J. Ježu. Naročnina in vsa pisma naj se pošiljajo uredništvu v Trstu.

Glasilo slovenskega političnega društva tržaške okolice.

„V edinosti je moč“.

Avstrija, zakaj nisi zidala v suši jeza?

Politične borbe so podobne narastli reki, ktera razvodeni ter dela grozovito škodo in nesrečo. Ako se pa za časa skrbi po prigovoru: *Modri mož v suši zida jez*, in se napravi tam, kjer se je bati najhujšega navala deročega elementa, ob pravem času zavor reki, zid, namete kamenje, ob katerem se razbije moč, posestnik sme brez skrbi spati, saj je zagotovljen po skrbnih napravah, da mu silni element ne more zemljišča odnesti. Vsakdanje skušnje nam kažejo, kako si lase iz glave pulijo oni gospodarji, kateri prebivajo na obalih silnik rek, vsled svoje malomarnosti, ko niso s prvega, ko je še ugoden čas bil, zastavili prihodnjim nevihtam zastoa.

Avstrijska država, v kateri se vedno trudimo, da bi pod avstrijskim žezlom prostjeji in srečno živeli, je v velikem pomenu zemljišče ob deročej reki. Ta politična reka dere okrog lepega cesarstva, ktero ima to prednost, da je v osrčju Evrope in da manjšina nad večino vlada, zgubilo je vže najboljšje dele svojega zemljišča in to zato, ker se ni nikdar na to mislilo, da se v suši modri politiki zidu velikanske prihodnje obrambe postavijo. Ni se do časa jez postavil zoper valove mirne reke, ščasoma je narastla. Ni se poslušal klic merodajne večine, delalo se je po iluzijah salonskih oseb, kratkovidnih politikarjev.

Ko je leta 1859 prihrula jezna reka preko Avstrije, odtrgala je velik kos, Lombardija je zginola iz avstrijskih zemljiških knjig, zato, ker se ni ničesa poskrbelo o pravem času. Skušnja je bila bridka in draga šola po zgubljeni bitki, a kaj se je storilo? ničesa. Zopet so leta 1866 oblacki počrneli nad Avstrijo, prihrula je zopet ona politična reka, in odnesla lepo Benečansko. Žalostno je videti, kako se posestvo vedno manjša, trgajo ga nemile sile. Da se ubrani Avstrija prihodnjih enacij nezgod, nič se ne skrbi. Zopet na tistem stega roke pohlepa Italija po drugih avstrijskih provincijah, ktere, ako se za časa ne pomore tudi nase potegne. Skrivni načrt naši lahoni vže davno poznajo, le naša vlada je temu slepa, on kažo jasno, kam hoče Italija svoje mejnike prestaviti. Da bi se pa to z podvojeno močjo

lahko zabranilo, morala bi Avstrija zidati v suši jez in ta jez je zedinjenje vseh Slovencev v eno kronovino z enim deželnim zborom. To bi bila prava trdnjava proti Italiji, nepremagljiva in nepodkupljiva. Z veseljem bi šel mladenič in starec v boj za dom, vsa laška moč razbila bi se nad zeležno voljo Slovencev, da bi se nikdar več ne upali napadati svetega domovja.

Modri mož v suši zida jez, tako je veliki Schiller pel in to je istina, ali v Avstriji se zida po povodnji, ko je vže vse prepozno in zgubljeno. Zakaj delajo lahoni in privandrani Italijani na vse kripnje propagando za svojo patrio? zato, ker je vlada vedno zveste Slovence negirala in se proti italijanski stranki ni upala strogo postopati, ali tega ni hotela, da je zdaj pogubne korenike vsadila v kraje, kamor ne sega vladna roka. Kako se je za časa namestnika Möringa godilo naši stranki, spisal bi lahko lep roman in služil bi našim potomcem v spomin, kako so bili časi Slovincem neugodni in nesrečni vsled slabega ravnanja vladnih krogov. Primorska stoji na skrajni meji Italije, njej velja prvi napad, ki ga nam naši sosede obečajo, zanašaje se na manjšino prebivalcev laškega naroda, kateri so vedno skrivni sovražniki Avstriji ter v vednej zvezi z laškimi društvi. Ako prebiramo časopise, ali ne govori iz vsake vrste reklama za obečano deželo Italijo? ali ne prinašajo zbadljivo več novic od italijanskega dvora, nego avstrijskega? ali nepovdarjajo vedno vsa primorska mesta ob jadranskem morji za italijanska? Vse to in na stotine družih fakt se lahko navede. Kako se temu dela jez? Vprašanje je lahko, naj ga berejo čitatelji mej vrstami. Prav zdaj je Avstrija v nevarnosti, da po spletkarskih nakanah zabrede globoko; ona reka, ki nam je vže toliko pobrala, začela je rasti in tej se morda še druge pridružijo ter udarijo čez strugo: *Avstrija! zakaj nisi zidala v suši jeza?* Močne klade razne vrste so ti na brambo zvezane z neobhodno potrebnim federalizmom in enakopravnostjo, ki bi bile živa meja vsem napadom. Morda zopet ni daleč čas, ko bode na slovenski meji s pohlepnostjo požrl veliki del mile naše domovine ter bi jo v svojem goltanci po časi prebavil v laško polento. — Slovenci, kateri stražimo južne meje cesarstva, razdeljeni smo

v pet kronovin, v vsakej teh dežel smo mej nakovalom in kladivom, vživamo enakopravnost na papirju, znameniti §. 19. državnih osnovnih postav je senca neke milosti, ki v kaki drobtinici pade z državne mize. Slovenci, kateri prebivajo v kompaktni masi na Kranjskem, 400.000 duš, podvrženi so 40.000 ptujim Nemcem in nemčurjem po krivični mahinaciji vladne stranke.

Kaj hočejo Slovenci storiti v osodepolnem času, ko se bode njih zvestoba se zlato tehnična skušala? kaj hočejo Slovenci storiti v sili, ko bi na meji švigali ognjeni bliski? — Vprašanje je težko, žalostno kakor ujetih judov, ki so s Babiloniji na vrbe svoje cimbele obešali in govorili onim ki so jih nagovarjali, naj godejo: Kako bi ubirali strune, ker nismo doma. Da smo Slovenci združeni v eno upravno kronovino, kako močni bi bili, kaka trdnjava proti oholi Italiji na katerej bi se razbil vsak napad, vsak naskok. *Avstrija! zakaj nisi v suši zidala jeza?* imaš dovolj zvestega in trdnega gradiva, naj zvesteje sinove, katerim nikdo ne more izdajstva očitati. Da bi vsi naši domorodci zdaj iz groba vstali, kateri gnojé italijansko in madžarsko zemljo, po pravici bi oni plaho rekli: O mila slovenska domovina, kakošna si, smo se mi le zato bili, da Nemci in Madžarji svobodneji živijo? da imajo večino in gospodstvo v domači naši hiši? o žalostna doba podjarmljenja naših potomcev.

Ali nada je, ki oživlja slehernega, tudi nam vstaja zarija, tužna Avstrija, ti pa se ozri v zadnjem času na naše meje, zidaj trdnjavo, kterej posadka bomo zvesti Slovenci, da se ne bode glasila tužna pesem: *Avstrija, kje so tvoje meje?*

Avstrijski Slovan, govōri!

Kadar se česa zaključi od najmanjšega zasebnega pa do najmogočnejega državnega zbora, vselej vsak ve in zna, da je to večina sklenila. Avstrijska država bode prej ali slej morala stopiti na javni oder južno slovanskega gledišča, kedo bode delil role važne igre mej delničarji v Avstriji? Večina; tako gre od ust do ust, vsak se lahko oglasi, tudi jaz imam o tej stvari glas, večina teh glasov pa je slovanskih.

Oholi Madžar, kteremu je na našo škodo greben vzrastel, napenja se, ter se sili

za izvrševalca vse Avstrije. Mala kopica Madžarjev hoče izraževati mnenje 18 milijonov avstrijskih Slovanov, kar bi gotovo tudi na Danaji za dobri denar vzeli. Ali ni to žalostno, da v Avstriji 5 milijonov Madžarov veliko politiko dela, vsi drugi pa se uklanjajo tem turškim mandarinom. Kedo je triv, da na polu divji Madžar široko-estno zatira in sovraži Slovana? lahko je vprašanje, ali da se predaleč spuščamo v razpravo, krenil bi nas državni pravdnik po prstih. Avstrijski Slovan, pozor! Brez tebe ne sme se v velikem in važnem položju ničesa goditi, brez tvoje določne besede ne sme se na ljubo Azijatom slepo zoper naše brate Ruse, v pogubo Avstriji vojevati.

Avstrijski Slovan govori: Mojega trdo zasluženega denarja je največ v državni blagajnici, mojih sinov je naj več vojakov, ki so pripravljeni dati kri za domovino. Zdaj je čas, da govoriš, avstrijski Slovan! da ni nas Slovanov, kje bi bila danes Avstrija? da niso naši sinovi zastavljali svojih prs na polu divjim Madžarom in tihotapnim Italijanom na bojnem polji, pogazili bi bili Avstrijo ter jo zbrisali z zemljevida. Pa zvesta prsa Slovanov so bila in bodo ščit mogočne Avstrije, če bode ona pravična in enakopravna.

Govori avstrijski Slovan! in kaži na gomile, kjer tvoji pradedje počivajo, koja žrtva so bili oni, to prašaj, padli so v boju zoper sovražnika lastne domovine, ne kakor najemniki in pustovalci, ampak kakor junaci.

Vi uboge udove in sirote otročiči, kateri ste zdaj že odrasli, junaci graničarji, naj vam iskrica oživi spomin na leto 1848, ko je vaša junaška kri v potokih tekla po ogrskih pustah, mislite si, da zdaj prav isti sovražnik hoče Avstrijo duševno ugonobiti s tem, da jo sili k protinaravni zvezi s Turkom, divjim barbarjem. Povzdignimo glosove, avstrijski Slovani, zbirajmo se pod milim nebom v tabore, izrecimo željo našemu vladarju, da se s Turkom nikdar zvezati ne moremo, da Avstrija ne sme v boj proti Rusiji, ako hoče celokupna ostati, da bi to žalilo Slovane ter staro njihovo zvestobo trgalo.

Avstrija, slušaj svoje narode, slušaj Slovane, kateri so ti v vsakej priliki kazali zvestobo, pečatili jo se svojo krvjo na bojščih, slušaj Slovane, kateri so ti ohranili prestol. Ko se je Nemec, Lah in Madžar proti tebi vzdignol, Slovan je se svojimi prsi gradil živo trdnjavo, nad katero so se razbili vsi napadi in naskoki. Danes pa ni napada na Avstrijo, ampak kratkovidna politika dunajskih kolovodjev, ako ne bode večine zvestih narodov poslušala, tirala jo bode v propad Madžarjem v roke.

Avstrijski Slovani! izrecite, da se ne vjemate s protirusko politiko, povzdignite glas po taborjih, in če nam vlada te prepove, prav bi bilo, da bi se prošnje do Njegovega Veličanstva podpisovale v vseh pokrajinah, kjer avstrijski Slovani prebivajo. Avstrija, razdeljena v dve državi, ima sama ob sebi čudno položje, državni dolg se množi v obeh polovicah, vsaka zase ima svojo

politiko in prišlo je dotle, da nam oholi Madžarji narekvajo, kaj imamo Avstrijci ta kraj Litave počenjati. Avstrijski Slovan govori! govori zdaj, da svet zve, da živiš, da se čutiš, ter da si ponosen na svoj narod, kterege je kolikor listja in trave. Zdaj ko se piše krvava zgodovina z jeklom, morajo avstrijski Slovani imeti v njej primerin prostor, da ne bodo naši potomci sramotno na naše gomile kazali: Tu počivajo naši predniki, ki niso za prihodnost nič skrbeli. Zdaj moramo govoriti avstrijski Slovani, da bomo lahko z veseljem končali burno življenje, ter oči v nadi zatisnoli, rod naš naj živi prosto, osvobodili smo ga tlačenju in robstvu, počistili pot napredku, da bode v svobodi in omiki korakal v bodočnost mogočen in slaven, zatoraj, avstrijski Slovan, govori!

Boji v Črnogori.

Mej tem ko se v Bulgariji bije krvav boj za osvobojenje Slovanstva, ne stoji Črnogora mirno in ne drže rok križem slovan-ski Spartanci.

„Glas Črnogorca“ poroča v zadnji številki več malih bojev, ki so se vršili krog črnogorske meje na Turškem. V Nikšiću posadka ne zna ničesa, piše „Glas Črnogorca“ razen tega, kar od nas čuje, črnogorska vojska je zavzela vse važnije pozicije in oblegla Nikšić krog in krog. Kar je naša vojska udarila na Nikšić, imela je osem malih bojev brez velikih pomemb. Starašina Gaj Čuroškovič stoji s tretinjo svojega batalijona tik Žabljaka na obalih reke Kuriošnice. Sredi jezera stoji mala trdnjavica turška in samostan, kjer se je vršilo včasih premeščenje srbskih patriarhov. Nekega dne je prišla neka turška ladija z 50 vojaki, da bi nesli živež v trdnjavo, ko so nas zapazili oni, umaknili so se; Črnogorci pa so uplenili 87 glav govedine, Turci pobegnoli.

Kmalu potem so Turci napadli pod Sutormanom nad jadranskim morjem iz neke trdnjave na črnogorsko čedo, ki se je pasla pod trdnjavico Planinico, da bi jo zaplenili, pa črnogorska straža, ktera je bila na trdnjavici v Lipici, to zapazi, plane na Turke, razbije jih in v beg zapodi, rešili so se v trdnjavico in kulo v Zubci nad morjem.

Na Morači v Batunu, dve uri od Podgorice je bilo Turkov dva taborja in hitro pomnoženi z večimi četami vseh vkup 5000 bojnikov, kateri so udarili preko Morače na Batun. To četo zagrabi 400 črnogorskih sokolov lešjanskega batalijona pod vodstvom Božo Petroviča, sovražnik je bil desetkrat močnejši, a Črnogorci so jih razbili in gonili do srede lešjanskega polja. Turci so streljali z štirimi topovi, z dvema iz Batuna in dvema s Črne stene. Turki so imeli 300 mrtvih, Črnogorcev je bilo 13 mrtvih, 19 ranjenih. Samih Podgoričanov je mnogo padlo. Turki so vsled teh malih bojev vsi potrti, vedno grade okope boječi se, da ne udarijo Črnogorci na polje vanje.

Od Nikšića se pričakuje vsak dan da pade, Črnogorci bi ga bili vže z naskokom vzeli, ali nečejo po nepotrebnem svoje junaške krvi gubiti, ko jim tako ne odide. Naskočijo predno zidovje, da se tam vtrde in potem bodo iz visočjih krajev v trdnjavo vsipali smrtne krogle.

Dopisi.

Iz Bosne.

Ne morem dneva naznaniti, ker neman več pratike, zgubil sem vse vojne zemljevide in vso drugo pripravo, ker sem 4. t. m. v hudi krvavi bitki zgubil vse.

Še nikdar se nismo tako hudo zgrabili, kakor ta dan. Turki so nas zjutraj zgodaj zgrabili z veliko močjo in nas skoraj popolnem obkolili, zgubili smo 700 glav goveje živine in trikrat toliko ovac. Da se je to tako pripetilo, vzrok je, da avstrijska vlada začena zopet nekako sumljivo na mejah postopati, mejo straži podvojeno in vsacega, ki jo prekorači, odmah za ustaša ima in ga v zapor dene. Ko smo se mi po poludnevem boju proti avstrijski meji omikali, bili smo od strani od bašibozukov iz Livne in Petrovca hudo napadani tako, da smo bili decimirani. Despotovič na čelu vojske držal se je hrabro, v gostem dežju turških krogel spobujal nas je in izgledno navdušil. Ko smo videli, da se ne moremo držati in da nas bi obkolili, pomikali smo se v gore, pa uže smo videli od daleč avstrijske žandarme, Despotovič se svojim stabom je bil ugrabljen še na turški zemlji blizu avstrijske meje; mi smo se potegnoli na levo in desno, nekteri smo prestopili mejo, ali srečno smo zopet v četah združeni, ki bodemo na novo dali Turkom še marsikakšno grenko jabelko grizt.

Moja četa je zgubila tri dele ljudi, zato pa se ne strašimo, nabere se nas zopet brzo dostojno število. Prišli so po bitki k nam nekteri Hrcgovci iz Žubcij in Bonjanij, njih bele haljine po črnogorski šegi napravljajo strah Turkom, ker mislijo, da je Črnogora kak oddelek svoje vojske sem poslala.

Kaj se je z našim gospodarjem in vrhovnim vodjem zgodilo, to se ne ve, Avstrijci pripovedujejo, da so ga žandarmi z bajoneti tirali proti Granici. (Je uže zopet prost, pobegnol je se svojimi pobočniki. Ur.)

Kako so Turci z našimi ranjenici delali, to je strašno, še živim so čeva iz trebuha trgali in na grmovje in skalovje metali, nobeno truplo ni celo, vse razmesarjeni in razkosani so ležali hrabri bojniki za slovansko svobodo na krvavih tleh; 400 naših je po potih nasejanih, zguba je bila strašna; druge oddaljene čete se zbirajo zopet, da udarimo na sovraga, pogrešamo Despotoviča, moža hrabrosti i železne volje. To pismo sem poslal v Knin po neki devojki; spomni se mene, ko ne dobiš več pisma od mene, misli si, da sem tudi jaz v travo vgriznil. (Dopis smo morali okrajšati, sicer bi ga bili nam drugi. Ur.)

M. Zaplotnik.

Is ongavega mesta 5. avgusta isterski popotnik.

Te dni sem prehodil nekoliko isterske mejne grofije. Znana mi je ta dežela uže iz prejšnjih časov, ko sem videl tam dogodbe, da me je v srce bolelo. Zdaj so res drugi časi; res je, da se ne dela več tako, kakor pod Bachom i vseoblastnim Kempnom, ali vendar so še zelo osorni i žalostni časi. Iz prejšnjih lét bi lahko navedel dogodbe, da bi se človek čutil, je li mogoče, da se je kedaj moglo tako goditi v katerej avstrijske deželi. Kake reči so takrat počenjali vradniki, katerim je bila zaupana pravica, to mislim kedaj pozneje povedati. Razen nekaterih, vzlasti kranjskih duhovnikov, nij imela dežela skoraj nobenega moža, kateri bi jo ljubil i si prizadeval bil, ljudstvo poučavati.

Rodoljubje je bilo neznana stvar; širila se je le laška propaganda — po c. k. uradnikih, kateri so bili po večem doma iz Lombardije, ali južnih Tirolov. Nu, te smetljake je sedaj manj, vendar nij še čisto izmetena; še bi trebalo velikanske metlje, da se pomete v morje, kar Istri ne tekne. Imel sem večkrat priliko biti priča, kako predrzen je še zdaj tisti črv, ki izpodjeda avstrijsko čutje ter hvaliza italijanski sad. Na salvorskem taborji se je to očitno kazalo, če tudi ga je vlada v klešče prijela.

Zbudili so se zadnja leta nekateri možaki, vzlasti v tistih krajih, ki mejé na tržaško okolico i na kranjsko kronovino, v Liburniji pa je uže poprej vela zdrava sapa, ker Liburnjani so bili v vednej dotiki s Hrvati in imeli so slovansko božjo službo. Da se lepa, ali zanemarjena Istra vzdigne, treba prvič: poduka, drugič: poduka i tretjič: poduka. Česa vsega Istra ne treba! Iz prihodnjih dopisov utegne to očitno biti. Dosti za danes, z Bogom „Edinost“!

V Gradci 6. avgusta.

Šolsko leto je končano. Dijaki so večidel vže zapustili naše mesto i razkropili se na vse kraje. Nekteri pridejo čez dva meseca zopet, drugi pa, ki so vže izšolani, ne vrnejo se več v naročje almae matris. Izmed slovenskih dijakov modroslovcev je letos na tukajšnjem vseučilišču naredilo osem izpit i sicer za ves gimnazij, izmed pravnikov jih je šest dokončalo svoje študije, dva večidel z odliko i izmed zdravoslovcev, ako se ne motim, tudi dva Slovenca. Da bi nikoli ne pozabili, stopivši v resnobno življenje, svoje vzvišene zadače, da imajo biti duša svojega naroda, njega učitelji i voditelji! Da bi nikoli ne pozabili, kar so v mladeniškej navdušenosti tolikokrat prisezali, vedno zvestim biti milej svojej domovini! Potem se pač kmalu vresniči Preširnovi prorokovanje: „Vremena bodo „Kranjcem“ se zjasnila, — jim milše zvezde, kakor zdaj, sijale.“ — Koncem tega š. leta je zapustil tudi na Dunaj prestavljeni dr. Vrečko naše mesto. Bil je nadzornik šol za realistične predmete na Štorskem i Kranjskem, rojen sicer Slovenec a hud nemškutar, prava môra značajnih slo-

venskih profesorjev. Kandidatom, ki so se mu pred odhodom na kako gimnazijo predstaviti prišli, zabičaval je, naj se ogibljejo narodnjakov i narodnih društev, ako hočejo do kruha priti i pri njem milost najti. Srečno pot na Dunaj, g. nadzornik! — Tudi nek drug Slovenec, dr. theol. Fürster, rojen Radovličan, dal je slovo našemu mestu. On je bil akademiški kaplan i eden izmed voteljev ljudske vstaje l. 1848 na Dunaji. Pred Windischgrätzom je bežal z Dunaja i Avstrije, živel 27 let na Angleškem i v Ameriki ter ko 70 letni starček vrnil se zopet v domovino. Tu, v Gradci pri svojem bratu biva joč je siromašno živel ob poduku v tujih jezicah i pisarjenji v časnike. Svoje ožje, slovenske domovine nij poznal več i prizadevanja narodnjakov je sodil samo po poročilih nemških nam sovražnih časnikov. A kljubu temu, da je bil mož eden najslavnejših i najdelavnejših voditeljev Dunajske vstaje ter je zato prognanstvo trpel, med tem ko so drugi v nevarnosti svoja načela zatajili i lepo v domovini ostali; kljubu temu, da se je mož popolnem udal liberalizmu v naročje — pustili so ga štirski liberalci ne samo brez zdatne podpore, temuč še celo ščuvali so na skrivnem starega moža, kakor je sam objavil; tako da mu nij ostalo druga, nego na Dunaj preseliti se. To je „liberalska“ hvaležnost!

V tržaškej okolici 7. avgusta.

Pri nas Slovencih je prav potrebno, da bi se skrčili nekteri listi, ali bolje, spojili in ti lahko dobro in uspešno delali. To misel je najprej v „Obzoru“ Slovenec izrazil in je našla takoj odmev.

Ko je še ranjki Matija Doljak živ bil, prišel je v Trst samo zarad tega, da se ukrene, kako bi za vse Primorsko izhajal le en sam dober časnik. Tadašnjim Goričanom je bilo vse enako, naj izhaja v Trstu ali v Gorici samo, da bode list ugajal in uspeh imel. Pa razmere so bile takrat take, da se je precej začelo nekako dualistično postopati. Rajč je vže naznanil list po časnikih in ga ni hotel pustiti, Goričani pa so hoteli, naj ne izda „Primorca“ da bodo skupen list izdajali. Goričani so šli v Gorico in „Soča“ je začela brzo izhajati, potem ko je uže „Primorec“ izšel.

„Primorec“ bi bil lahko v onem času dobro izhajal, ali prepuščen je bil nezanesljivim rokam, urednik je pa popotoval okrog v bankinem poslu. Naročnikov je bilo 600, manjkalo je le strogega urednika. Vsi ti uzroki so ga tudi udušili, reda ni bilo, „Soča“ pa, ker je imela dobre sodelalce in strogega urednika, izhajala je dalje in še obstoji. Zdaj imamo zopet dva časnika v Primorji, potreba je za Primorsko časnika, kakor tudi za tržaško okolico, to mora vsak trditi, kedor pa tržaške razmere pozna in ve ceniti važnost Trsta, vsak bode svetoval, naj bi v Trstu bil en dober slovenski list, ker bi s tem tudi trgovini mnogo koristil.

Ker je Trst stolica Primorske in ima brez vsega dvoma veliko bolje položje, nego

Gorica, bilo bi koristno, da list v Trstu izhaja. Da se je zedinjenje vže davno namerjavalo, tega mi nij treba praviti, vzroki, da se to ni izvršilo, bili so mnogovrstni. Da bi za vse Primorsko le en list v Trstu izhajal, to gotovo ni egoistično menjenje Tržičanov, ampak pošteno na podlogi splošne koristi in brezstrankarstva. Dopis v „Narodu“ iz Gorice pa je brez presodka neako strastno zarožljajal. Ne imejte, g. dopisnik, toliko strahu, saj smo okoličani mirni ljudje, saj ni treba, da se „Soča“ v „Edinost“ vtopi, „Edinost“ je majhen studenec, „Soča“ pa je reka, ali združite se lahko, kako? to dogovori pokažejo; ali v prvi vrsti je treba gledati splošne koristi, ne pa partikularizma.

Ako mi Primorci napravimo izgleden korak, store ga gotovo tudi drugod v narodno korist. Ako pa bi Goričani nam okoličanom tako malo zaupali in nas prezirali, žalostno bi to bilo, toliko bolj, ker imamo mi hujšo borbo od vas; mi živimo mej elementom, ki vedno na našo uničenje čaka, in pomisliti je treba, da naša poguba vniči tudi slovensko trgovino in slovenskemu narodu zapre pot do morja. Ako ne bomo Primorci edini, gotovo nas udari ta žalostna osoda, in krivi bodo tega tisti močnejši in prostejši od nas, ki nečejo nam biti v pomoč.

Mi podajemo Goričanom bratovsko roko in pokažemo pri dotičnem pogovoru v Trstu, da nas ne vodi nič družega, nego skupna korist in blagost našega naroda.

Okoličan.

Politični pregled.

Taborji so zopet oživali; na Ogerskem jih je vsak dan nekoliko, da mogó Madžari žele liti na Ruse i kaditi bratu Turku. Tudi Poljaki so kljubu vladne prepovedi napravili tabor pri Levovu, Ruse zasramovali ter se polumescu klanjali. Poljaki ne opuščajó nesrečnih svojih utopij; da bi kralj Ivan Sobieski še živel i videl njihovo počenjanje, ne poznal bi več svojega naroda.

I v Zagrebu je bil tabor, a tam se je pela draga pesem, kakor bi se bila tudi v Ljubljani, da vlada nij prepovedala taborja.

V petek se je sešel naš cesar s pruskim v Solnogradu, kder bodo gotovo važni politični pogovori; nekateri časniki menijo, da bo cesar Viljem svetoval, naj Avstrija nič ne počne, kar bi utegnolo rusko vlado dražiti.

Po sklepu naših in ogerskih ministrov se imajo pomnožiti nekateri oddelki naše vojske, kakor je to navada v vojni in postaviti v Dalmacijo i na Hrvaško i Slavonško; vladni casniki vendar trdijo, da Bosne i Hercegovine ne posedejo.

Rusom se je vojna v Evropi nekoliko zamotala, preveč so svojo vojsko razkosali i malo preneglo so Kosaki v sredo Turčije drli; general Gurko, ki je stal uže mej Filippljem in Drinopoljem i tam dvakrat Sulejmanove prednje straže pobil, moral se je premočnemu sovražniku umaknoti nazaj na

Balkan, kder se je v soteski Šipki utrdil; pri Plevnem pa so bili Rusi z veliko zgubo odbiti, ko so napadali utrjeni turški tabor, ker tukaj je zbral Osman paša skoro vso svojo armado, 70.000 mož. Rusov je bilo premalo, zato niso mogli uspešno delati, i zdi se, da jim turška moč nij bila zadosti znana. Iz te zmage so napravili judovski časniki deset družih ter se strastno veselili i kričali v svet, kakor da bi Turki stali uže, kakor Napoleon I, v svetej Moskvi. Mi se trdno nadajamo, da jim to veselje kmalu po vodi splava, ker neprestano vro nova vojaška krdela iz Rusije čez Donavo na Bulgarsko s krvijo i solzami napojeno zemljo. Rus ne more i ne sme orožja odložiti, dokler ne osvobodi kristijanov na Balkanu, ker lastni ponos i menitev ruskega naroda mu tega ne dopuščate.

V Aziji so dobili Rusi dovolj pomoči, udarili so toraj iz Ardahana ter glasovitega Muktar pašo uže enkrat natepli.

Črnogorci so vzeli male trdnjave okoli Nikšića, v tej močnej trdnjavi pa se Turci še držé.

V Bosni so Turci vstaškega vojevodo Despotoviča zmagali; on sam se je rešil s 300 ustaši na avstrijsko zemljo, tu pa so vse ujeli avstrijski vojaci, a Despotovič jim je z nekaterimi tovarši ubegnol v Bosno, kder so se ustaši zopet zbrali, da bodo še dalje preglavica Turkom.

Aufganistanski emir je oznanil sveto vojno zoper Angleže. Zdaj naj Angleži gledajo, da Indije ne izgubé.

Domače stvari.

* **Združenje listov „Soče“ in „Edinost“.** V ta namen bodo imeli povabljeni v sredo 15. t. m. ob 11 uri dopoldne v tržaški čitalni zaseben pogovor, kako bi bilo mogoče zediniti oba časnika v en sam. Nadajamo se, da vsi pridejo, ker gre za jako važno domorodno stvar.

* **Avstrijska pomorska zastava** prizadeva mnogo jeze večini prebivalcev Avstrije, ker so zgoli Slovani mornarji, pa nemajo v pomorski zastavi toliko znamenja da bi se moglo poznati, da je v Avstriji večina Slovanov. Čas bi bil, da se zelena zaplata iz zastave izpusti in naj bode taka kakor prej, ali pa naj bode po večini prebivalcev vrejena.

* **Šole v okolici.** Razpisanih je več učiteljskih služb v tržaški okolici z letno plačo 550 gld., stanovanjem ali odškodnino zanje. Bojimo se, da ne bo preveč prosilcev, ker je po svetu vže znano stanje okoliških učiteljev, da so v magistratovih laških kleščah in da ima magistrat svoje špicelni po nekterih krajih nastavljene da denuncirajo svoje kolege pri magistratu, doslej register o dveh odločenih govori, zato sta pa tudi mej ljudstvom in tovariši kakor govori v jutrovih krajih osamljena.

* **Vžitni davek.** Magistrat je za mesec junij od daca v svojo denarnico prejel 166 tisoč 408 gl. ali vendar mestno svetovništvo dolg dela. Ljubljanski nemčurji, kaj rečete vi o tem?

* **Brzoparnik Nix** je prijadral iz Palma otoka Balearskega i ž njim nadvojvoda Lojz Salvator iz Toskane, na parniku je pripeljal rakvo svojega zvestega tajnika, Vladislava Vyborny, ki je v pokoju umrl da ga na Českem v Kutenbergu pokopljejo.

* **Vojne priprave** se vozijo neprenehoma v Dalmacijo v ogromnosti vsake vrste za koga bo vse to? proti ali za Turka?

* **Orožje iz Rusije na Grško.** Več vagonov gorskih topov in drugih vojaških priprav gre te dni skoz Trst na Grško. Grška bode kmalu na Turka udarila. Mi Slovani kličemo: *Ven s Turkom!*

* **Kaj je pri Italijanih šega.** Novinarji so se začeli pretepati na ulici; te dni je tak „škric“ dal necemu na ulici klofuto, da je v prodajalnici okna pobil, ko je padel.

* **Pogorela** je tovarna g. Dubiča; škoda je 30.000 gl., gospodarji zavarovajte se proti škodi.

* **Madžarski turek**, kateri je bil točaj pri svojih bratih Turkih v Carigradu, šel je te dni skoz Trst domu na Ogrsko, pobasal je dva koščka, v katerih je bilo 2000 gl. v zlatu, pa so ga precej imeli.

* **Kraški zrak**, škodljiv magistratovim glavarjem. Čudite se okoličani, glavar iz Bazovice, gosp. Majiti, znan lahon, o katerem je dopis iz Bazovice nekaj temnega povedal, odpovedal se je službi, ktero je 9 let opravljal v veliko nevoljo okoličanov z vzrokom, da ne ugaja kraški zrak njegovi družini. Čudno je to, 9 let mu je zrak ugajal, posebno eno leto sem, kar naglo se mu je ta presneti kraški zrak usmradil, da se je odpovedal službi, morda zato, ker se je bilo bati brez osmrjenega zraka kaj družega. G. Majiti, vsa okolica vam voši srečno pot, zginol je z okoliške slike en madež, in treba bo še nekoliko drugih izčistiti. Zdaj lahko greste za glavarja v Turčijo, saj tam jih manjka, tam bode vam ugodniši zrak.

* **Ludevít Vuličević** novinar v Trstu, zvest sin majki Slavi, postal je prav popolaren vsled surovih napadov nekega laškega lista v Trstu. Pet podpisanih šopircev je napadlo Vuličevica zarad nekega dopisa v Zadarskem „Narodnem Listu“, da ga je on pisal; ta jim je dosledno in krepko odgovoril ter jih naslikal v pravih barvah. Zdaj se je unel peresni boj na sramoto šopircev, ki imajo za urednika nekega pustolovca in renegata Dalmatinca, ako imenujemo ime *Matkovič*, zadostuje to vsakemu Slovanu. Glede izjav in podpisov v „Cittadinu“ najodličniših tržaških Slovanov izrekamo tržaški Slovenci nestrašljivemu brambovcu za svobodo in Slovanstvo iz tisočerih rodoljubnih prs: **Slava!**

* **V morje** je padel nek pijanec, ktere ga so pa še o pravem času straže zapa-

zile in rešile. Drug je skočil v morje z namenom, da se usmrti.

* **Žile se je prerezala** te dni mlada gospa v ruskih kopeljih, kri ji je skoraj do zadnje kapljice odtekla, ali vender še živi.

* **Skoz okno** je skočil v starem mestu nek mladenič, po ulici sta korakala prav takrat dva krepka težaka, na katera je priletel in si ni storil ničesa.

* **Zaklal** je neki malopridnež v Milah poleg Trsta svojega tovariša do mrtvega, imel je ravno nastopiti kazen šestih mesecev zapora rarad tepeža.

* **Z nožem** je zabodel nekij težak tovariša v nekem magazinu, ko sta se prej malo zbesedila.

* **Z nožem v roki** stopi gosposki človek v pisarno pogrebne družbe in rani hudo vodja ter beži, kedo da je bil, to se še ugiblje.

* **Porod v kočiji.** Ko je straža neko dekle iz zapora v vozu spremila do bolnice, porodilo je dekle mej vožnjo, straža je službo babice opravila.

Razne stvari.

* **Rudečega križa podružnica** se je ustanovila v Trstu, ki bo nabirala darove za ranjene vojake brez razločka narodnosti; na čelu so ji najveljavniši trgovci v Trstu, vendar se lahko daruje po želji enemu ali drugemu narodu.

* **Nad tri milijone** je zapustil umrl kardinal De Angelis v Ascoli na Laškem, tako je pisal laški tomošnji list.

* **Ogenj na italijanskem vojnem brodu.** V Taranti, kjer stoji zdaj laško vojno brodovje, začelo je na oklopnici „Venciju“ v spodnjem delu goreti. Nevarnost je bila velika, ker je gorelo blizu prašnice, ktero so še o pravem času z vodo napolnili. Prišli so gasiti z drugih vojnih brodov in pogasili.

* **Zaradi časti** se je utopila na Francoskem neka deklica, ki je prej za to čednost premijo dobila. Po navadi se tako dekcle precej omoži, zaročila se je z lepim mladeničem, pa nje srečo skali brezimno pismo, ki ga je dobil nje ženin, da je nosna. Ko ona to zve, skoči v vodo, truplo so raztelesili, konstatirali zdravniki dekliško poštenje.

Zahvaljujem

se vsem, ki so blagovolili v obilnem številu se vdeležiti pogreba mojega starejšega sina **Ivana**.

Pri sv. Ivanu v Vrdeli 1. avgusta 1877.

Tone Trobec.